

індивідуальні запити клієнтів в умовах жорсткої конкуренції та диференційованого попиту.

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМ ПОСТАЧАННЯМ НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

*Швець В. Я., д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту виробничої сфери,
Сіренко Ю.А., магістрант кафедри менеджменту виробничої сфери,
ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ, Україна*

В основу ефективної організації поставок покладена система виробничої і технологічної комплектації, обумовлена уніфікованою нормативно-технологічною документацією, яка є нормативною базою організації поставок. Комплекти конструкцій, виробів і матеріалів повинні поставлятися точно в строк і одночасно по мірі їх необхідності в повній технологічній готовності для виробничого споживання, у контейнерах і пакетах, безпосередньо в робочу зону будівництва по мірі виникнення у них потреби в ході виробничої діяльності. При такій системі різко скорочуються витрати на утримання складських запасів і рух товару.

Контроль дотримання запланованих поставок здійснюється шляхом порівняння графіків поставок по всій номенклатурі матеріальних ресурсів з графіками наявності необхідних їм обсягів на задані довільні моменти виробничого процесу. Усі відмінності між зазначеними графіками фіксують і по них вживаються відповідні заходи, які можуть бути пов'язані або з використанням наявних запасів, або із заміною відсутніх матеріалів на альтернативні матеріали з відповідним коригуванням технології будівництва, або із закупівлею відсутніх матеріалів у роздрібній торгівлі, або з переукладанням договорів на поставки з іншими постачальниками.

Вибір того чи іншого заходу визначається порівнянням пов'язаних з ним витрат на реалізацію з втратами, які матимуть місце при простій через брак необхідних для виконання робіт будматеріалів.

При цьому оперативне планування витрат і результатів має базуватися тільки на даних, відповідних результатами ведення господарської діяльності підприємства, і відображати величину вартості, що складається на основі виробничих витрат і результатів. Для того, щоб контроль витрат і результатів був дієвим і цілеспрямованим, необхідно наступне:

1. Планування витрат слід вести за місцями їх виникнення і джерелам отримання прибутку.
2. Визначення фактичних доходів необхідно здійснювати за джерелами отримання прибутку.
3. Обчислення фактичних витрат потрібно проводити за місцем їх виникнення і джерелам отримання прибутку.
4. Визначати фактичну зміну в обсязі виконаних робіт необхідно на весь обсяг незавершеного виробництва і пов'язане з ним отримання прибутку за рахунок авансування робіт замовником.

Реалізація перерахованих вище принципів управління будівельним підприємством і його ресурсним забезпеченням визначається характером розв'язуваної задачі (поставленою метою), спеціалізацією аналізованого виробництва (житлово-побутове, промислове та інші види будівництва) та обсягом виконуваних

підрядних робіт. При цьому задаються порогові значення показників, нижче яких роботу матеріально-технічного постачання будівельного виробництва слід вважати неефективною. Таким чином, завдання управління матеріально-технічним постачанням зводиться до підтримання значень основних виробничих показників, які вище заданих порогових значень, що визначаються експертним шляхом.

Планування та облік фактичних поставок будматеріалів і витрачених будматеріалів при будівництві об'єктів на різних рівнях управління вимагає створення спеціального програмного забезпечення, що дозволяє повністю автоматизувати матеріально-технічне постачання будівельних підприємств.

Важливою умовою безперебійної роботи підприємства є повна забезпеченість потреби в матеріальних ресурсах джерелами покриття. При цьому реальна потреба в завезенні матеріальних ресурсів з боку визначається різницею між загальною потребою у певному виді матеріалів та обсягами внутрішніх джерел її покриття.

Одним з найважливіших завдань матеріально-технічного забезпечення та ефективності використання ресурсів є своєчасна подача матеріалів на робочі місця в процесі виробництва і скорочення обсягів незавершеного виробництва за рахунок постачання всім необхідним об'єктам, що готуються до здачі замовнику. При цьому під своєчасністю мається на увазі поставка всіх різновидів матеріальних ресурсів необхідної якості безпосередньо до місць споживання у встановлені терміни.

Відповідно до концепцій ключових компетентностей та реінжинірингу будівельному підприємству необхідно встановити найкраще джерело конкурентної переваги, зробивши ключові процеси якомога ефективнішими і ощадливими, а не ключові - передати на аутсорсинг. Передача на аутсорсинг логістичних функцій у постачанні вимагає перегляду політики по відношенню до постачальників з метою отримання додаткової конкурентної переваги. Розвиток аутсорсингу постачання будівельного підприємства рекомендується здійснювати двома способами. Перший передбачає виконання частини логістичних функцій самим будівельним підприємством, інша ж частина передається на аутсорсинг. Наприклад, будівельна компанія самостійно здійснює операції закупівель, має власний склад матеріалів, на якому здійснює управління запасами, але транспортування передає транспортному підприємству. Можливе залучення складського оператора, який організовує відповідальне зберігання окремих матеріалів. Іншими словами, перший варіант аутсорсингу в будівництві - це часткове залучення логістичних операторів для виконання окремих логістичних функцій постачання. Другий варіант - це залучення логістичного провайдера, що виконує комплексні логістичні функції. Він здійснює закупівлю матеріалів, взаємодіє з постачальниками, складає частину матеріалів, організовує багатономенклатурну поставку матеріалів на будівельні об'єкти відповідно до плану-графіку будівельних робіт, управляє запасами матеріалів. Цей варіант організації логістичних процесів не виключає транзитної форми постачання окремих матеріалів на будівельні об'єкти. Логістичний провайдер організовує і виконує логістичні процеси так, щоб загальні витрати в ланцюзі постачань були оптимальними. У цьому випадку конкурентні переваги, створювані логістикою, стають найбільш відчутними завдяки оптимізаційним рішенням, спрямованим на зниження логістичних витрат, часу логістичних циклів, підвищення надійності функціонування ланцюгів поставок [1].

Ефективне використання запасів відіграє велику роль у забезпеченні нормальної роботи будівельного підприємства, у підвищенні рівня рентабельності підприємства. На жаль, власні фінансові ресурси, якими в даний час володіють

підприємства, не можуть повною мірою забезпечити процес не тільки розширеного, але й простого відтворення. Основним завданням таких контролюючих систем, які є складовою частиною аналітичної роботи на підприємстві, є своєчасне розміщення замовлень на поповнення запасів ресурсів і залучення в господарський оборот зайво сформованих їх видів.

Використання даних підходів, принципів і методів управління матеріально-технічним постачанням в будівництві сприятиме підвищенню ефективності функціонування підприємств даної галузі економіки в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

Список літератури:

1. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник / [за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с.

ЕВОЛЮЦІЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

*Шаповал В.М., д.е.н., завідувача кафедрою економіки підприємства,
Пашкевич М.С., д.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
Мануел А.К., аспірант кафедри економіки підприємства,
ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ, Україна*

У розв'язанні гострих соціальних проблем, які нині стоять перед людством (особливо перед українським суспільством), дедалі більшого значення набувають відродження і розвиток благодійної діяльності різних організацій та установ, спеціалізованих громадських об'єднань і приватних осіб. Адже благодійність – це вияв цілеспрямованої уваги до людей, які з різних причин не можуть власними силами забезпечити собі хоча б мінімальні умови для існування (на відповідному загальному рівні цивілізованості суспільства), надання їм посильної допомоги у збереженні й організації своєї життєдіяльності, матеріальне й духовне підтримання їх.

Актуальність теми дослідження визначається тим, що для глибшого осмислення більшості проблем, що виникли перед людством, потрібне звернення до величезного історичного досвіду попередніх поколінь. Сучасна наука має можливість, об'єктивно переосмисливши минуле, вийти на якісно новий рівень, тим більше що багато питань було вивчено недостатньо, в їх числі і проблема благодійності.

Саме прагнучи відновити загублений моральний, релігійний зв'язок минулих, теперішніх та майбутніх поколінь, варто звернутися до історії благодійності.

В українській благодійності можна виділити декілька етапів. Зупинимося на них більш детально.

Так, перший етап – зародження благодійності (від первіснообщинного ладу до заснування Київської Русі (IX ст.)). Інстинкт самозбереження, споконвічно властивий суспільній людині, підказував їй, що вижити можна тільки разом, в умовах взаємодопомоги й взаємопідтримки. Саме на цих початках існували й розвивалися племена кривичів, дреговичів, радимичів і т.д. Благодійність на цьому етапі мала вигляд неформальної взаємодопомоги у спільнотах, які стихійно створювалися через необхідність людей кооперуватися, щоб вижити. Добровільна форма співпраці породжувала деякі первісні принципи: турботу про інших, взаємовиручку, обмін ресурсами в натуральній формі тощо. Варто підкреслити, що допомога на цьому етапі